

eggyaránt az, hogy ne pazaroljuk fölöslegesen se egymás energiáját, se pedig a sajátunkat.

Maloczki Márta

Megánvélemény

A bölcsészkar diákparlament óta haboztam: engedjek-e a Gondolat-jel szerkesztőségi vitainvitációjának, jelentkezzem-e véleményemmel a magyar irodalmi és nyelvészeti képzés szétválasztásáról. Gyanítom ugyanis, hogy aki engem ismer, az ismeri a véleményemet is; ráadásul ezt a véleményt szó szerint "a számból vette ki" Kiss Erikának a Gondolat-jel 1984/6. számában megjelent írása. Már pedig, ha valaki nem tud mást, mint ismételni önmagát és az előtte szólót, az adja le szavazatát lelkiismerete szerint, de ne lopja mások drága idejét fecsegéssel.

Az tán mégis felvettem- nem a keztyűt: a tollat. A magánvéleményalkotását motiválja ugyanis még egy-két további szempont, amelyekre talán nem árt felhívni sem a JATE Bölcsészettudományi Kara jelenlegi hallgatóit, sem a holnap hűvös értelmiségének a figyelmét.

1. Azért nem célszerű jelenleg napirendre tűzni az irodalmi és nyelvi képzés különválasztásának kérdését, mert tölbéves előkészítő munka után épp most indult meg/a jelenlegi elsőévesekkel/ a magyar szak reformja; ennek legfőbb célja pedig épp a nyelvészeti és irodalmi ismeretek szintetizálásának előmozdítása, fokozva a szövegteni, stilisztikai és általában az irodalom nyelvére vonatkozó ismeretek súlyát és hatékonyságát az oktatásban. Mindenképpen meg kell tehát várni az első oktatási ciklus lefutását, hogy legyenek tapasztalataink, különben értelmetlen és céltalan kapkodásban fog kimerülni minden észinte jóbító szándék.

2. Azért sem hiszem, hogy időszerű volna a nyelvi és irodalmi képzés elszakítása; mert a közoktatás minden szinten a komplex anyanyelvi nyelvvel és jegyében igyekszik megtenni minden tőle telhetőt, hiszen az anyanyelvi képességek és készségek fejlettségi fokai határozza meg az egész szemléletképzés kiemeltetését, önmegvalósítását, a társadalomba való beilleszkedését. A nyelvi kulturáltság része a magatartáskulturának, s kulturálatlan magatartású egyénektől sosem lesz kulturált társadalom.

3. Azért is meg kell szólalnom a nyelvtudományban való elmélyülés, az anyanyelv alapos megismerése védelmében; mert látom, hogy maguk az ellene legjobban tiltakozók is szenvednek az anyanyelvről való ismeretek és a nyelvhasználattal kapcsolatos készségek hiányától. Nem, nem fogom idecítálni a javaslattevők írásaiból a durva nyelvtani hiányokat - olcsó, kicsinyes fogás volna, s öven idézhetnék nemcsak tőlük... Másról van szó, többről, amit mások is fájlanak, csak azt nem tudják, hogy hol van a baj gyökere pont.

Nem én mondom: Csorba Miklós írta a már említett Gondolat-jel-szám negyedik oldalán: több száz bölcsész közül csak húsz-harminc vitaképes akadt. -- Vajon miért? Csak etikai, szemléleti okai vannak? Hogy a többséget nem érdekli az egész? Hogy azoknak nincs véleményük? Vagy nem merik, nem tartják érdemesnek elmondani?

Nem én kérdezem, Csorba kérdi: "Tudja-e nagy nyilvánosság előtt is kifejezni nézeteit, és tud-e azok mellett ellenállásba ütközve is érvelni?"

De azt hadd kérdezze meg én: Hogy tudna, amikor nem tanult meg látni

a kifejezés, az érvelés, a meggyőzés anyagi eszközeivel, a nyelvvel?!
Hogyan tanulhatná meg ezt? Ki taníthatná meg rá? S mire fogja ő megtanítani az utánajövőket, akik más csak tőle tanulhatnak?

Berényi Mónika azt írta a Gondolat-jel előző számában, a pedagógusképzésről, meglehetősen pesszimiztán: a kör bezárult.

Nincs igazsága. Ez nem kör, amely bezárult, hanem egy spirális, amelyen csak lefelé lehet haladni, egyre szűkülő sugárral, egyre gyorsuló mozgással. De valóban nem lehet megszakítani ezt az öröki programot? Nincs kilépési lehetőség, egy elágazás, ahonnan felfelé is lehetne öröklődni?

Es végül;

4. Nem azért voksolok a nyelvtudomány minál szélesebbkörű oktatása mellett, mert mint oktató tartok attól, hogy a hallgatók zöme az irodalom mellé pártolna, s nem 18-24 fős csoportok an kellene "kics csoportos oktatást" nimelni!

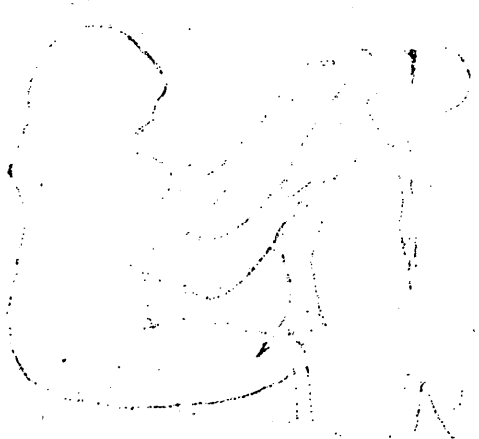
Sziszifuszi erőfeszítéssel, többszöri beszámoltatással, hajcsárként préseljük ki egy még elfogadható minimumot a "passzív ellenállókból", vagy megszaladva a csoportot visszahúzó "kollektív" szárnyaljunk a lelkes és érdeklődő maradékkal? Ha csak ebből kellene választani...! Hogy megemelkedne azonnal az oktatás színvonala, mennyivel intenzívebbé válhatna a hallgatókkal való együtt foglalkozás, milyen más volna a tanár-diák kapcsolat!

Ha az volna a szempont --ha szempont lehetne az, hogy ki-ki csak azt csinálja, amit kedvet érez, ami a legjobban érdekli, amin a legkönnyebben talál siker élményt...--nos akkor valóban ezek, jobb, teljesebb volna az élet?

A férfiszabó szakmában meg lehet tenni azt, hogy a szalag mellett az egyik csak a zseket varrja fel, a másik a gallért, a harmadik az újját teszi a helyére. A férfiszabók mégis levizsgáznak mindegyik munkamenettől a szakmunkás-bizonyítványért, aztán akár válogathatnak is a munkafázisok között. Sőt: megalkothatják az új szabókat! Akit kielégítenek a zsekek vagy a gomblyukak, annak elég, ha csak ezeket ismeri, de nem is lesz több, mint betanított munkás. S ha fusi an mégis zakóra vetemedik, "zsekre megy" a játék: meg ízója nem fogja annyiban hagyni, ha tönkreteszí neki a drága szövet.

De hogyan képzelem a jövő kritikusát, újságíróját, művelődési osztályvezetőjét a maga munkáját? A magyar tanárról ne is beszéljünk. A királat, a napi hír, a riport, a glossza, a jelentés és felszólalás olyan zakó, melyhez ő csak "kiszabja" a mondandóvalót, s a szövegét munkahelyen ül az, aki a szöveget -szöveget- összefércezi a sor végén meg majd valaki felvarrja rá a pontokat, vesszőket, gombokat?

Marótiné Borchmáros Valéria

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or a note, which is partially obscured and difficult to read.